

Հաստատում եմ՝ *Ա.Գ.*

29.12. 2023 թ.

Ա. Լազարյան

«ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄԱՍԻՍ ՔԱՂԱՔԻ ՎԱՀՐԱՍ ԲԱԲԱՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ N2
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՅ» ՊՈԱԿ

2023-2024 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

I ԿԻՍԱՍՅԱԿ

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԿԱ գծով տեղակալ՝ *Բարսեղյան* Թ. Բարսեղյան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպում:
2. Պարտադիր կրթության կենսագործում:
3. Ուսումնական հաստատության սովորողների ֆիզիկական, հոգեկան և սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքներ:
4. Ներդպրոցական վերահսկողության համակարգ:
5. Աշխատանք մանակավարժական կադրերի հետ, որակավորման բարձրացում:
6. Կազմակերպչական-մանավարժական աշխատանք:
7. Աշխատանք աշակերտական խորհրդի հետ:
8. Աշխատանք ծնողների հետ:
9. Ֆինանսատնտեսական գործունեություն և ուսումնանյութական բազայի ամրապնդում:
10. ՄԱԿ-ի «Երեխայի իրավունքների» կոնվենցիային համապատասխան նպաստող գործողությունների Պ Լ Ա Ն Ի Կ Ա Տ Ա Ը Ո Ղ Ա Կ Ա Ն /ըստ ՈԻԴԱՊ պլանի/:
11. Իրավախախտումների կանխարգելմանն ուղղված աշխատանքներ 1-ին կիսամյակում:
12. Դպրոց – ընտանիք – հասարակություն կապի արտացոլումը սովորողների դաստիարակչական աշխատանքներում 1-ին կիսամյակում:
13. ՏԵՂԵԿԱՆՔ ընթացիկ աշխատանքների մասին 1-ին կիսամյակում:
14. Իրագործված համադպրոցական և դասարանական միջոցառումներ 1-ին կիսամյակում:

Դպրոցի առաքելությունն ըստ զարգացման 5-ամյա ծրագրի.

- ❖ «Դպրոց բոլորի համար»,
- ❖ «Դպրոց, որտեղ կարող են հաջողությամբ սովորել և՛ սովորական, և՛ օժտված երեխաները»:

Ն պ ա տ ա կ ք.

- ✓ Դպրոցում ուսումնադաստիարակչական գործընթացի այնպիսի մոդելի ձևավորում, որի կրթության բովանդակությունը կնպաստի սովորողների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ապահովմանը, անհատականության ձևավորմանը և զարգացմանը:
- ✓ Ստեղծել ժամանակակից կրթական պահանջներին բավարարող ուսումնական միջավայր, որը կնպաստի սովորողի գիտակցական, բարոյական, հուզական, ֆիզիկական զարգացմանը:
- ✓ Ստեղծել սովորողների մոտ ստեղծագործական ունակությունների զարգացման պայմաններ, որը կնպաստի նրանց ինքնազարգացմանը և ինքնաիրացմանը կրթական արդի պահանջմունքներին համապատասխան:
- ✓ Դպրոցի մանկավարժական համակազմի մասնագիտական զարգացում, որակավորման տարակարգի բարձրացում:
- ✓ Ուսուցիչների ինքնազարգացման ուղղությամբ աշխատանքների շարունակականության /առարկայական, մեթոդական, ՏՀՏ կիրառման ուղղությամբ, առկա և հեռավար դասերի վարման/ ապահովման միջոցով ուսուցման որակի զարգացում:
- ✓ Ուսուցիչների համակարգչային գրագիտության և դասապրոցեսում ՏՀՏ-ների կիրառման կարողությունների զարգացում:
- ✓ Ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական և հաղորդակցական ժամանակակից տեխնոլոգիաների օգտագործման արդյունավետության բարձրացում:
- ✓ Նյութատեխնիկական բազայի հարստացում:
- ✓ Ուսումնականության բազայի հարստացում:
- ✓ Լաբորատորիաների ստեղծում:

Խ ն դ ի ր ն ե ր ք.

- 1) Կրթական գործընթացի կազմակերպման նոր որակի ստեղծում:
  - Կրթության և դաստիարակության իրականացման նոր մոտեցման միջոցով,
  - ՏՀՏ գործիքների միջոցով մտածողության զարգացմամբ,
  - Տարրական և հիմնական դպրոցում տարբերակված ուսուցման միջոցով, ներառականության իրագործմամբ, ինտեգրված դասերով ,
  - Ծնողական համայնքի հետ համագործակցության շարունակական աշխատանքների միջոցով,
  - Սովորողների հետ հոգևոր-բարոյական դաստիարակչական, շարունակական աշխատանքների միջոցով,
  - Սովորողներին ավարտական քննություններին նախապատրաստելով,
  - Ուսումնակրթական բարենպաստ և անվտանգ միջավայր ստեղծելով:
- 2) Տարրականից հիմնական կրթական աստիճան սահուն ապահովում:

3) Մանկավարժական կոլեկտիվի ակտիվ մասնակցություն համադպրոցական ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներում:

Ուսուցման և ուսումնառության արդյունավետ կազմակերպման միջոցով ձևավորել՝

- ⌚ համակողմանիորեն զարգացած,
- ⌚ մասնագիտորեն կողմնորոշված,
- ⌚ ազգային արժեք ներկրող,
- ⌚ հայրենասեր,
- ⌚ գլոբալիզացիայի մարտահրավերներին պատրաստ,
- ⌚ համաշխարհային աշխատաշուկայում կողմնորոշվող և մրցունակ,
- ⌚ մարդասիրության ոգով դաստիարակված կոմպետենտ քաղաքացիներ:

Պարտադիր կրթության իրագործումը կատարվել է 1-ին կիսամյակում վերոնշյալ նպատակադրումներով և խնդիրների սահմանմամբ

Հայաստանի կրթության բնագավառում պետական քաղաքականության հենքն ազգային դպրոցն է, որի գլխավոր նպատակը մասնագիտական պատշաճ պատրաստվածություն ունեցող և համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության, պետականության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված անձի ձևավորումն է:

	գ) Կանաչապատել դասասենյակներն ու միջանցքները:	սեպտեմբեր	ՄԿԱ տեղակալ, դասղեկներ, ԴԱԿ	
3	Ֆիզիկական դաստիարակություն ա) Կազմակերպել սպորտլանդիաներ I-IX դասարաններում: բ) Անցկացնել միջդասարանական սպորտային միջոցառումներ: Դրանք կազմակերպել բարձր մակարդակով, նախապես իիրազեկ դարձնել դասղեկներին և աշակերտներին: գ) Ուսումնական տարվա ընթացքում կազմակերպել <<Առողջության օր>> աշակերտների այցելություն Մասիսի պոլիկլինիկա:	Սեպտեմբեր-հոկտեմբեր Ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, դասղեկներ, ԴԱԿ, ուսուցիչներ ՄԿԱ տեղակալ, դասղեկներ, ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչներ, ՄԿԱ տեղակալ, բուժքույր, ԴԱԿ, դասղեկներ	Կատարվում է Կատարված է
4	Ռազմահայրենասիրական աշխատանք ա) Կազմակերպել միջոցառումներ, պատրաստել պատի թերթեր նվիրված հայ ազգի հերոսներին: բ) Այցելություն Արցախի անկախության, Հայաստանի սահմանների համար զոհված մարտիկների հուշարձաններին: գ) Անցկացնել քաղաքաշտպանությանը նվիրված դասեր:	Ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, զինղեկ ՄԿԱ տեղակալ, զինղեկ, դասղեկներ ՄԿԱ տեղակալ, զինղեկ, դասղեկներ	Կատարվում է
5	Աշխատանքային դաստիարակություն ա) Բարձրացնել աշխատանքային ուսուցման, աշակերտների մասնագիտական կողմնորոշման ուղղությամբ տարվող աշխատանքների որակը: բ) Աշակերտների ուժերով կազմակերպել դպրոցում աճեցվող ծաղիկների խնամքի գործը:	Ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ ՄԿԱ տեղակալ, դասղեկներ	Կատարվում է

6	<p>Գրադարանային աշխատանք</p> <p>ա) Օգնել գրադարանավարին կազմելու և հաստատման ներկայացնելու տարեկան աշխատանքային պլանը:</p> <p>բ) Կազմակերպել միջոցառումներ նշանավոր և հիշարժան տարելիցների վերաբերյալ:</p> <p>գ) Ստեղծել <<Պատանի ստեղծագործող>>-ի ակումբ: Նպաստել երեխաների ստեղծագործական մտքի զարգացմանը: Ի հայտ բերել տաղանդավոր աշակերտներին:</p>	Ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, գրադարանի վարիչ ՄԿԱ տեղակալ, գրադարանի վարիչ ՄԿԱ տեղակալ, գրադարանի վարիչ	Կատարվում է
7	Կատարել դասալսումներ, նպատակային այցելություններ, դիտարկումներ: Դասղեկի ժամերի վերահսկում:		ՄԿԱ տեղակալ	Կատարվում է

2.

Պարտադիր կրթության կենսագործում

Հ/Հ	Աշխատանքի բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	Պատասխանատու	Նշում
1	Հնարավորության սահմաններում օրենքով նախատեսված կարգով, սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաներին ապահովել անվճար դասագրքերով:	սեպտեմբեր	տնօրեն, ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ	Կատարված է
2	Սահմանել վերահսկողություն պարբերաբար ուշացումների և անհարգելի բացակայությունների նկատմամբ, ժամանակին կանխել դրանք, անհրաժեշտության դեպքում առաջնորդվել օրենքով սահմանված կարգով:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ	Կատարված է
3	Ուշադրության կենտրոնում պահել հետմնացող աշակերտներին:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ	Կատարված է

4	Աշխատանք տանել 1-9-րդ դասարանների դժվար դաստիարակվող երեխաների և նրանց ծնողների հետ:	ուստարվա ընթացքում	տնօրեն, տեղակալներ , դասղեկներ	Կատարված է
---	--	-----------------------	--------------------------------------	------------

3. Ուսումնական հաստատության սովորողների ֆիզիկական, հոգեկան և սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքներ

Հ/Հ	Աշխատանքի բովանդակությունը	Կատարման ժամկերտը	Պատասխա- նատու	Նշում
1	Աշխատանք տանել հաստատությունում ալկոհոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման դեպքերը կանխարգելելու ուղղությամբ:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ, դասղեկներ	Կատարվում է
2	Կազմակերպել ծնողների իրազեկմանն ուղղված միջոցառումներ, տեղեկատվական զրույցներ երեխաների խնամքի ու դաստիարակության, ընտանիքում ծնողական պարտականությունների նկատմամբ պատասխանատվության բարձրացման, ինչպես նաև բռնության, երեխայի զարգացման համար անվտանգ միջավայրի ձևավորման հարցերի վերաբերյալ:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ	Կատարվում է
3	Սովորողների գիտելիքների մակարդակը բարձրացնելու նպատակով կազմակերպել ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումներ՝ ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի փոխանցման ուղիների և կանխարգելման մասին:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ, դասղեկներ	Կատարվում է
4	Կազմակերպել և անցկացնել միջոցառումներ, զրույց-բանավեճեր, կլոր սեղաններ՝ ուղղված բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեմ, հանդուրժողականության և համագործակցության ձևավորման ուղղությամբ:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ, դասղեկներ	Կատարվում է

4.

Ներդպրոցական վերահսկողության համակարգ

Հ/Հ	Աշխատանքի բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	Պատասխանատու	Նշում
1	Ստուգել պարտադիր կրթության օրենքի սահմանադրական պահանջի կատարման վիճակը դպրոցում և արդյունքները քննարկել տնօրինության նիստում կամ մանկավարժական խորհրդում:	ուստարվա ընթացքում	տնօրեն, ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ, դասղեկներ	Կատարվում է
2	Ուսումնասիրել դասղեկների կատարած աշխատանքը: Արդյունքները քննարկել դասղեկների նիստերի ժամանակ:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ	Կատարվում է
Վերահսկողության արդյունքները (տեղեկանքներ, վերլուծություններ, հաշվետվություններ, խորհրդատվություններ) հասանելի են եղել դպրոցի ցանկացած աշխատակցի համար, ինչպես նաև լսումներ են կազմակերպվել տնօրենի մոտ, մանկավարժական խորհրդում, ԾԽ և ԱԽ նիստերին:				

5. Աշխատանք մանկավարժական կադրերի հետ, որակավորման բարձրացում

Հ/Հ	Աշխատանքի բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	Պատասխանատու	Նշում
1	Հաշվի առնելով հիմնական դպրոցի աշակերտների տարիքային առանձնահատկությունները, պարբերաբար կազմակերպել բանավեճեր, քննարկումներ, կլոր սեղաններ, գիտագործական կոնֆերանսներ և այլն, որոնք է՛լ ավելի կնպաստեն աշակերտների ինքնակրթությանը և հոգևոր մտքի զարգացմանը:	ուստարվա ընթացքում	Տնօրենի տեղակալներ, առարկայական մասնախմբերի նախագահներ, ուսուցիչներ	Կատարվում է
2	Հասնել այն բանին, որ մանկավարժական ողջ կոլեկտիվը իր գուծունեությամբ բավարարի ուսուցիչներին ներկայացվող ընդհանրական պահանջներին:	ուստարվա ընթացքում	Տնօրենի տեղակալներ	Կատարվում է

6.

Կազմակերպչական-մանակավարժական աշխատանք

Հ/Հ	Աշխատանքի բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	Պատասխանատու	Նշում
1	Ուսումնական մասնաշենքի յուրաքանչյուր հարկում, բակում, ձևավորված սրահներում կազմակերպել ամենօրյա հերթապահություն:	մշտապես	տնօրեն, ՄԿԱ տեղակալ	Կատարվում է
2	Վերանորոգել աշակերտական դասագրքերը:	ուստարվա ընթացքում	դասղեկներ, գրադարանի վարիչ	Կատարվում է
3	Կազմակերպել աշակերտների ինքնակառավարման աշխատանքները ըստ դպրոցի աշակերտական խորհրդի կանոնադրության:	սեպտեմբեր	ՄԿԱ տեղակալ	Կատարվում է
4	Դասղեկների հետ վերջնականապես ճշտել սոցիալապես անապահով, որբ և միակողմանի ծնողազուրկ երեխաների ցուցակը և հնարավորության սահմաններում ապահովել անվճար դասագրքերով:	սեպտեմբեր	տնօրեն, ՄԿԱ տեղակալ, դասղեկ, ծնողխորհրդի նախագահ	Կատարվում է

7. Աշխատանք աշակերտական խորհրդի հետ

Հ/Հ	Աշխատանքի բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	Պատասխանատու	Նշում
1	Դպրոցում ստեղծել աշակերտական խորհուրդ:	սեպտեմբեր	ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ, դասղեկներ	Կատարված է
2	Աշակերտական խորհրդի ոժերով ստեղծել հետաքրքրությունների ակումբներ:	սեպտեմբեր	ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ, աշակերտական խորհուրդ	Կատարված է

3	Ամրապնդել աշակերտ-ուսուցիչ, աշակերտ-ծնող, աշակերտ-աշակերտ հարաբերությունները: Նպաստել դպրոցի ծնող-խորհրդի և աշակերտական խորհրդի համագործակցությանը:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակա, ԴԱԿ	Կատարվում է
4	Հետևել դպրոցում աշակերտների իրավունքների և ազատությունների պաշտպանությանը:	ուստարվա ընթացքում	տնօրեն, ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ, դասղեկներ	Կատարվում է
5	Հետևողական աշխատանք տանել, որպեսզի աշակերտական խորհրդի աշխատանքները նպաստեն երիտասարդ սերնդի, նրա պատշաճ վարքի և վարվելակերպի ձևավորմանը, քաղաքացիական հասարակության կայացմանը և զարգացմանը:	ուստարվա ընթացքում	տնօրեն, ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ, դասղեկներ	Կատարվում է
6	Ամիսը մեկ անգամ հրավիրել ԱԽ նիստ:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ	Կատարվում է

8. Աշխատանք ծնողների հետ

Հ/Հ	Աշխատանքի բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	Պատասխանատու	Նշում
1	Հրավիրել դասարանական ծնողական ժողովներ:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, ԴԱԿ, դասղեկներ	Կատարված է
2	Ընտրել 2022-2023 ուստարվա դպրոցի ծնողական խորհրդի կազմը և ներկայացնել տնօրենին հաստատման:	սեպտեմբեր	տնօրինություն	Կատարված է

3	Կազմել ծնողների համար անցկացվող զրույցների և զեկուցումների թեմատիկ պլան:	սեպտեմբեր	տնօրեն, ՄԿԱ տեղակալ	Կատարված է
4	Հետևել դպրոցում աշակերտների իրավունքների և ազատությունների պաշտպանությանը:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, դասղեկներ	Կատարվում է

9. Ֆինանսատնտեսական գործունեություն և ուսումնանյութական բազայի ամրապնդում

Հ/Հ	Աշխատանքի բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	Պատասխանատու	Նշում
1	Աշխատանք տանել դպրոցական գույքի, սարքավորումների, ուսումնական տեխնիկական միջոցների, դիդակտիկ պարագաների և այլ նյութերի օգտագործման և պահպանման, հաշվառման ուղղությամբ:	ուստարվա ընթացքում	ՄԿԱ տեղակալ, տնտեսվար	Կատարվում է
2	Ապահովել շենքի ջերմային, լուսային և օդային ռեժիմը: Կանոնավոր վիճակում պահել հակահրդեհային միջոցները:	ուստարվա ընթացքում	տնօրինություն	Կատարվում է
3	Հսկողություն սահմանել տարրական դասարանների սովորողների սննդի կազմակերպման նկատմամբ:	ուստարվա ընթացքում	տնօրեն, ՄԿԱ տեղակալ, ծնողխորհորդ	Կատարվում է

10. ՄԿԿ-ի «Երեխայի իրավունքների» կոնվենցիային համապատասխան
 նպաստող գործողությունների
 Պ Լ Ա Ն Ի Կ Ա Տ Ա Ր Ո Ղ Ա Կ Ա Ն/ըստ ՈԻԴԱՊ պլանի/

№	Աշխատանքներ	Ժամկետ	Պատասխանատու	Նշում
1.	Աշակերտական խորհրդի գործունեության մեկնարկ:	սեպտեմբեր	ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ, ԴԱ կազմակերպիչ	Կատարված է
2.	Նորմատիվ – իրավական բազայի ստեղծում (կանոնադրություն, աշխ. պլան, աշխատանքային խմբերի ստեղծում, ԿԱՊԿՈւ աշակերտների ներգրավում):	հոկտեմբեր	տնօրեն, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ ԴԱ կազմակերպիչ	Կատարված է
3.	ԱԽ աշխատանքների ուսումնասիրություն:	նոյեմբեր	ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ, ԴԱ կազմակերպիչ	Կատարված է
4.	ԱԽ կազմի համալրում, աշխատանքային պայմանների բարելավում:	դեկտեմբեր - փետրվար	տնօրեն, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ, ԴԱ կազմակերպիչ	Կատարված է

11. Իրավախախտումների կանխարգելմանն ուղղված աշխատանքներ

1-ին կիսամյակում

№	Գործունեության ձև	Պատասխանատուներ	Նշում
1.	Միասնական պրոֆլակտիկայի օր (գրույցներ, քննարկումներ, վերլուծություններ և այլն):	Դասղեկներ, մասնագիտացված աջակցության ծառայություններ, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է
2.	Ռիսկի խմբի երեխաների հայտնաբերում:	Դասղեկներ, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է
3.	Դասերին հաճախելիության վերահսկման արդյունքների ամփոփում:	դասղեկներ, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է
4.	<u>Սոցիալական քարտավորում՝</u> <ul style="list-style-type: none"> • բազմանդամ, անապահով կամ ծնողազուրկ ընտանիքների երեխաներ • դժվար երեխաներ • խնամակալության տակ գտնվող երեխաներ • դատված ծնողներ • հաշմանդամ երեխաներ • փախստականի կարգավիճակի երեխաներ 	դասղեկներ, մասնագիտացված աջակցության ծառայություններ, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է
5.	Դժվար երեխաների հետ տարվող աշխատանքների պլանավորում:	Դասղեկներ, ԴԱ կազմակերպիչ, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է

6.	Ծխ անդամների և դասղեկների կողմից համատեղ ստուգումներ. հաշվառում, հաճախելիություն, պատճառներ:	Դասղեկներ, ԴԱ կազմակերպիչ, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է
7.	Դաստիարակության մակարդակի ախտորոշում, քարտավորում:	ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ ԴԱ կազմակերպիչ	Կատարված է
8.	Դասղեկական ժամեր. <<Մեր պարտականությունները>>, <<Անչափահասի պատասխանատվությունը>>:	Դասղեկներ, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է
9.	Վատ սովորությունների կանխարգելմանն ուղղված զրույցներ:	դասղեկներ, համայնքային ուստիկանության պատասխանատու, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է
10	Հաճախելիության արդյունքների գնահատում:	ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է
11	Սոցիալական քարտավորման վերանայում, լրացումներ, գրանցումներ, տեղեկանքներ:	ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ, մասնագիտացված աշակցության ծառայություններ	Կատարված է
12	Օգնություն մասնագիտական կողմնորոշման հարցում:	դասղեկներ, ԴԱ կազմակերպիչ, մասնագիտացված աշակցության ծառայություններ, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է

13	Հարցազրույցներ ռիսկի խմբի երեխաների և նրանց ծնողների հետ՝ զբաղվածության հարցերի շուրջ:	դասղեկներ, ԴԱ կազմակերպիչ, մասնագիտացված աջակցության ծառայություններ, ՄԿԱ գծով տնօրենի տեղակալ	Կատարված է
----	--	--	------------

12. Դպրոց – ընտանիք – հասարակություն կապի արտացոլումը սովորողների դաստիարակչական աշխատանքներում 1-ին կիսամյակում

Ամիս	Թ Ե Մ Ա
սեպտեմբեր	Տվյալների բազայի ստեղծում. բազմանդամ, սոցիալապես անապահով երեխաների հայտնաբերում, քարտավորում:
սեպտեմբեր	Տնօրենի ներքին գնահատման հաշվետվությունը ԾԽ ընդհանուր ժողովում /նկատառումներ, առաջարկություններ/:
սեպտեմբեր	Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպման մասին իրազեկում:
հոկտեմբեր	Տաք սննդի կազմակերպումը տարրական դպրոցում:
նոյեմբեր	Դպրոցի սանիտարահիգիենիկ վիճակը: Ուսումնադաստիարակչական հարցեր չառաջադիմող աշակերտների հետ տարվող աշխատանքների մասին:
դեկտեմբեր	Դպրոցի սանիտարահիգիենիկ վիճակը: Ուսումնադաստիարակչական հարցեր՝ ԿԱՊԿ ունեցող աշակերտների համընդհանուր ներառման խնդիրների մասին:

13. Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք.

ընթացիկ աշխատանքները 1-ին կիսամյակում

2023-2024 ուսումնական տարին սկսվեց գիտելիքի տոնին նվիրված միջոցառմամբ: Մինչև սեպտեմբերի 10-ը կազմվեց դասղեկի տարեկան աշխատանքային պլանները՝ ելնելով աշակերտների տարիքային առանձնահատկություններից և ներկայացվեց հաստատման: Կազմվեց դասղեկի ժամերի գրաֆիկը: Կազմակերպվեցին առաջին ծնողական ժողովները, որոնց օրակարգը բաղկացած էր հետևյալ հարցերից

1. ընտրել ծնողական կոմիտեի նախագահ 2 տեղակալներով,
2. ծանոթացնել ԿԳՄՍ նախարարի N 388 Ն որոշման հետ՝ կապված բացակայությունների և հաջորդ դասարան փոխադրվելու կարգի հետ,
3. տեղեկություններ հավաքել դասարանի սոցիալական վիճակի մասին և լրացնել «Տեղեկություն դասարանի մասին» տեղեկանքը: Ըստ հավաքված տվյալների կատարվեց սոցիալական քարտավորում, ըստ որի
  1. Սոցիալապես անապահով են- 49 աշակերտներ
  2. Բազմազավակ ընտանիքի երեխաներ են – 51 -ը
  3. Դժվար դաստիարակվող աշակերտներ են – 57-ը
  4. Ծնողազուրկ երեխաներ են- 23-ը
  5. Հաշմանդամություն ունեցող աշակերտներ են – 8-ը
  6. Զոհված ազատամարտիկների երեխաներ են – 3 -ը
  7. Խնամակալության տակ գտնվող -5 երեխա
  8. Արցախից բռնազաղթված աշակերտներ են-17-ը
  9. Ներառական կրթության մեջ ընդգրկված են – 19 աշակերտներ
  10. Դատված ծնողների երեխա -3 աշակերտ
  11. Անվճար դասագրիք են ստացել– 53 աշակերտներ

Երկրորդ կիսամյակում անհրաժեշտ է թարմացնել սոցիալական քարտավորումը:

Հոկտեմբերին անցկացվեց աշակերտական խորհրդի ընտրություններ: Դասարանական աշակերտական խորհրդի անդամները ընտրեցին աշակերտական խորհրդի նախագահ: Աշակերտական խորհրդի նախագահի 4 թեկնածուներից՝ IX^ա Արտաշես Պողոսյանը, Նարե Պապոյանը, IX^բ դասարանի աշակերտուհի Անի Սարիբեկյանը և IX^գ դասարանի աշակերտուհի Ռուզաննա Գևորգյանը ներկայացրեցին իրենց նախընտրական ծրագրերը: Ընտրության արդյունքում ձայների բացարձակ մեծամասնությամբ հաղթեց IX^ա դասարանի աշակերտուհի Նարե Պապոյանը: Կազմվեցին 6 հանձնախմբեր, որոնք կազմեցին իրենց աշխատանքային պլանները, ըստ հանձնախմբերի բովանդակության:

Ծնողական ընդհանուր ժողովում ԾԽ նախագահ ընտրվեց Կարինե Արսենյանը:

2023-2024 ուսումնական տարում դպրոցում գործում է [երեք խմբակ](#).

1. [«Զարմանահրաշ կենդանի մոլորակ»](#) «Բնագիտություն» առարկայից V դասարան-ուսուցիչ Ռ. Արշակյան:
2. [«Ուրախ նոտաներ»](#) «Երաժշտություն» առարկայից II դասարան-ուսուցիչ Ն. Մակինյան:
3. [«Հելլոնագործություն»](#) «Տեխնոլոգիա» առարկայից VII դասարան-ուսուցիչ Լ. Մարտիրյան:

I կիսամյակի ավարտին խմբակավարները ներկայացրեցին կատարված աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվություն:

«Ուրախ նոտաներ» խմբակի անդամները հանդես եկան հաշվետու համերգով, իսկ մյուսները կներկայանան ամփոփիչ միջոցառմամբ տարեվերջին:

Հոկտեմբերից սկսեցին գործել [երկարօրյա խմբերը](#): Ըստ նոր ՀՊԶ-ի 1-3 միավոր ստացող, չառաջադիմող աշակերտները 2-րդ, 5-րդ դասարաններից պետք է ընդգրկվեն երկարօրյա խմբակում:

«Մայրենի» և «Մաթեմատիկա» առարկաների երկարօրյա խմբերում ընդգրկվեցին 16 երկրորդ դասարանցիներ:

«Մայրենի» առարկայի երկարօրյայի ուսուցիչ է Ծովինար Մանուկյանը:

«Մաթեմատիկայի» ուսուցիչ՝ Ելիզավետա Օհանջանյանը:

5-րդ դասարաններից ձևավորվեց 1-3 միավոր ստացած չառաջադիմող 12 աշակերտներից ձևավորված խումբ «Մայրենի» առարկայից՝ ուսուցչուհի Գոհար Ղազարյան:

Ուսուցիչները ներկայացրեցին I կիսամյակում կատարված աշխատանքների հաշվետվություն: Ըստ տրված գրավոր աշխատանքների վերջնադյունքում որոշ աշակերտներ բարելավել են իրենց կրթական մակարդակը, 2-րդ կիսամյակի սկզբում կքննարկվի նրանց հետագա անելիքները և կձևավորվեն նոր խմբեր:

Երկարօրյայի ուսուցիչները ներկայացրեցին հաշվետվություն 1-ին կիսամյակում կատարված աշխատանքների մասին:

Ստուգվել է դասղեկի տարեկան պլանները, թերությունները շտկվել են:

Կատարել են 40 ժամ դասալսում:

Դասղեկների հետ տարվող աշխատանքներում շեշտը դրվել է դասարանական ամուր կոլեկտիվի ստեղծման, հայեցի դաստիարակության, ազգային արժանապատվության և հպարտության ձևավորման վրա:

Անհրաժեշտ է աշակերտի մոտ ձևավորել հարգայից վերաբերմունք լեզվի, մշակույթի, ավանդույթների նկատմամբ՝ հատկապես հիմա, երբ օտարամոլությունը ամենուր է:

Դասղեկի ժամերը նպաստել են աշակերտների մոտ համագործակցության, հանդուրժողականության մթնոլորտի ստեղծմանը և քննադատական մտքի զարգացմանը:

Կարևոր է մասնագիտական կողմնորոշումը, բնապահպանությունը, կայուն զարգացման ապահովությունը և վերջիններիս զարգացման վերաբերյալ հարկավոր է կազմակերպել ակտիվ քննարկումներ, բանավեճեր և վերլուծություններ:

Կիսամյակի ընթացքում անցկացվել և վերահսկվել է աշակերտների հաճախելիությունը, ուշացումները, անհարգելի բացակայությունները:

Բացակայությունների ժամաքանակի մասին ծանուցվում է ծնողին:

Պարբերաբար ստուգվում է դասղեկի ժամերի և թեմատիկայի կատարողականը: Եղած թերությունները շտկվել են: Չկան գերակատարումներ և թերակատարումներ: Վերահսկվել է դաստիարակչական պլանի իրագործումը:

Դժվար դաստիարակվող 57 աշակերտների ծնողների հետ տարվող աշխատանքները նպաստում են հանդիպող խոչընդոտների հաղթահարմանը: Լավ մակարդակի վրա է դպրոց-ծնող համագործակցությունը:

Այս կիսամյակի ընթացքում դասղեկները սովորողների հանգիստն ու ժամանցը կազմակերպեցին՝ օգտվելով արձեմենտային համակարգի ընձեռած հնարավորությունից: Այցելեցին թանգարաններ, թատրոն և մշակութային վայրեր:

2023-2024 ուսումնական տարվա առաջին կիսամյակի ընթացքում կատարված աշխատանքները նպաստել են՝

1) Կրթության հիմքի վրա ձևավորված մտավոր, հոգևոր և ֆիզիկական կարողությունների հետագա զարգացման ապահովմանը:

2) Քննադատական մտածողության զարգացմանը:

3) Մասնագիտական կողմնորոշման ապահովման և պարզ աշխատանքային համակարգի ձևավորմանը:

4) Բարոյահոգեբանական, հայրենասիրական, գեղագիտական, էկոլոգիական և ֆիզիկական դաստիարակության և առողջ ապրելակերպի հիմքերի ամրապնդմանը:

5) Հայրենիքի պաշտպանությանը իր մասնակցությունն ունենալու պատրաստակամության և հետագայում զինծառայության անցնելու կարևորության գիտակցման ձևավորմանը:

6) Համակարգվել է մասնագիտակցված կրթական աջակցությունների ծառայությունները:

7) Կազմակերպվել և ղեկավարվել է սովորողների դաստիարակչական, արտադպրոցական աշխատանքներն ու դասղեկների գործունեությունը:

8) Աշխատանք է տարվել սովորողների վարքի կուլտուրայի, վարվեցողության նորմերի և կանոնների ապահովման ուղղությամբ, աջակցել դպրոցական ինքնավարությանը, հասարակական վերահսկողությանը:

9) Հսկողություն է իրականացվել ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի ընթացքի և սովորողների առաջադիմության և վարքի նկատմամբ:

10) Հսկվել է ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ և կարգապահական կանոններով սահմանված պահանջների կատարումը:

11) Կազմակերպվել են ազգային, մշակութային ժառանգության պահպանման ու զարգացման ուղղությամբ միջոցառումներ:

12) Ամուր հիմքերի վրա է դրվել աշակերտ-դպրոց-ընտանիք կապը:

Պարբերաբար ծնողների համար կազմակերպվել են մանկավարժական ընթերցումներ՝ անցումային տարիքում գտնվող աշակերտների, դեռահասների վարքի մասին <<Փոքր չէ, բայց մեծ էլ չէ>> վերնագրով:

Ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ամրապնդման ուղղությամբ 3-րդ, 6-րդ, 7-րդ դասարաններում դասղեկի ժամերին համապատասխանաբար 6 և 8 ժամ սովորել են <<Ինչպես պաշտպանվել բնական աղետների ժամանակ>>:

Նա, ով ցանկանում է երեխային լավ դաստիարակել՝ դատապարտված է մշտապես հետևելու արդարամիտ հայացքների:

Բալզակ

<<Կայացումը>> այն մակարդակն է, երբ երեխան կարող է ապրել ինքնուրույնաբար:

Դպրոցը պետք է նպաստի աշակերտի կայացմանը:

Կիսամյակի վերջում անցկացվեցին ծնողական ժողովներ արդյունքների ամփոփման նպատակով: Շատ բացակայություններ ունեցող աշակերտների ծնողները տեղեկացվեցին ծանուցագրով:

Առանց վերահսկողության անհնար է բացահայտել մանկավարժական գործընթացի թերությունները և դրանք հաղթահարել:

Պարբերաբար կատարվում է դաստիարակչական աշխատանքների մակարդակի մշտադիտարկում:

Կատարվել է 40 ժամ դասալսում:

14.Մ Ի Ջ Ո Ց Ա Ռ ՈՒ Մ Ն Ե Ր

1. Գիտելիքի տոն- «Ողջույն դպրոց»:
2. Անկախության տոն-Միջոցառում, որին հյուրընկալվեցին մեր սփյուռքահայ բարեկամները: Սեպտեմբերի 27-ին հիշատակի օր, այցելություն շիրիմներին:
3. Երեխաների իրավունքների պաշտպանության և բուլինգի երևույթների կանխարգելման նպատակով համագործակցել ենք Ոստիկանության Անչափահասների համապատասխան տեսչության հետ:
4. Տարրական դասարաններում 1-4-րդ դասարաններում դասղեկի ժամերին 10 ժամ անցում են «Ճանապարհային երթևեկության կանոնները»:
Գործնական դ/ժ. III^ն դաս. –Զաքարյան Քրիստինե
Սեպտեմբերի 27-ին 44 օրյա պատերազմի զոհերի հիշատակին նվիրված դասղեկի ժամեր:
5. Ուսուցչի օրվան նվիրված դասղեկի ժամեր: Ընդունեցինք նաև մեր բարեկամ-բարերարներին:
6. «Թարգմանչաց տոն»-ին նվիրված միջոցառումների շարք դ/ժ.:

7. «Իրագեկման դասեր», «Բնական աղետներ, արտակարգ իրավիճակներ» վերնագրով:

8. Հուշաթերթ դ/ժ. Ժամանակ սովորեցին «Օղային տագնապի» ժամանակ ինչպես պետք է պաշտպանվել 5-9-րդ դասարաններում գրեցին թեստային աշխատանք: Արդյունքը լավ էր, կատարվեց վերլուծություն, ապահովվեց հետադարձ կապ:

9. Ամանորին նվիրված կազմակերպվեց սպորտային միջոցառում՝ վոլեյբոլի մրցույթ, 9-րդ դասարանցիների միջև: I տեղ գրավեց IX^Գ դասարանը, II տեղ- IX^Բ դասարանը, III տեղ- IX^Ս դասարանը: Շնորհակալություն Աննա Կարապետյանին և Լենդրուշ Գևորգյանին:

10. Ամանորյա Դիմակահանդեսը անցավ բարձր կազակերպվածությամբ և մակարդակով: Շնորհակալություն դասղեկներ Մ. Ալեքսանյանին, Ռ. Արշակյանին, Մ. Հակոբյանին, Ա. Սարգսյանին:

11. Դասղեկի ժամին ռուսաց լեզվի ուսուցչուհի Ա. Մինասյանը կազմակերպեց <<Зимняя сказка>> ամանորյա գեղեցիկ միջոցառում:

12. Դեկտեմբերի 14-ին «Երաժշտությունը և մենք» խորագրով միջոցառում, որը նաև «Ուրախ նոտաներ» երաժշտական խմբակի հաշվետու համերգն էր, ուսուցչուհի՝ Ն. Մակինյան:

13. «Տեխնոլոգիա» առարկայի ուսուցիչ Լ. Մարտիրոսյանի և 6-րդ դասարանների դասղեկներ Վարդուհի Բաբայանի (6^Ս), Լուսիկ Խաչատրյանի (6^Բ), Լիլիթ Իսրայելյանի (6^Գ), Թագուհի Մանուկյանի (6^Ն) համագործակցության արդյունքում «Մենդի պատրաստման տեխնոլոգիա» բաժնի ամփոփումը հաջողված էր:

14. Դեկտեմբերի 7-ին 5-9-րդ դասարաններում գրեցին թեստային աշխատանք:

15. VI^Ն դասարանում դասղեկի ժամը նվիրված էր ազգային հերոս Մոնթե Մելքոնյանի կյանքին և մարտական ուղուն: «Իմ կենացը մի խմեք, այլ իմ գործը շարունակեք»-Արշիլ Գորկի:

16. VI^Բ դասարանում-ուսուցչուհի Գ. Ղազարյան, միջոցառումը որպես դասի շարունակություն:

17. Հ. Մաթևոսյանի «Հացը» դասին շարունակեց էքսկուրսիան «Մամիկ» հյուրատուն, որտեղ մասնակցեցին հացարարաման ծիսակարգին, թոնրի շրթին լավաշ փռեցին և այլն:

18. Նոյեմբերի 9-22-ը ընկած ժամանակահատվածում՝ ՄԱԿ-ի երեխաների իրավունքների մասին կոնվերցիայի շրջանակներում Աշակերտական խորհուրդը սոցիալ-մշակութային հանձնախումբը պատրաստեց պաստառ երեխաների իրավունքների վերաբերյալ: Պատրաստվեց ըստ բովանդակության համապատասխան գեղեցիկ պաստառ:

19. VIII⁹ դասարանը դասդեկ Գ. Ղազարյանի նախաձեռնությամբ դ/ժ.-ին այցելեց «Ռոլան» մանկապատանեկան 19-րդ միջազգային ֆիլմերի փառատոնին, ռեժիսոր՝ Արսեն Ասլանյանի «Միմի» ֆիլմի դիտումն և քննարկումը հենց ռեժիսորի հետ: Դա նպաստեց նաև մասնագիտական կողմնորոշմանը, մասնավորապես հետաքրքրություն ռեժիսուրայի հանդեպ: Ռեժիսորի մասնագիտության հանդեպ աշակերտների հետաքրքրությունը բավարարվեց:

20. Մասնագիտական կողմնորոշման նպատակով հոկտեմբերի 19-ին «Քո արվեստը դպրոցում» հանրապետական ծրագրի շրջանակներում հանդիպեցին Սոս Սարգսյանի անվան համազգային թատրոնի ղեկավար, դերասանուհի և բեմադրիչ Նարինե Գրիգորյանի հետ:

21. VIII^F դասարանի դասդեկ Լ. Մարտիրոսյանը դասդեկի ժամին կազմակերպեց հետաքրքիր և յուրօրինակ լուծումներով քննարկում «Ո՞վ է հոգեպես հարուստ մարդ» թեմայով: Ինքնագնահատում:

22. VIII⁹ դասարանի աշակերտները դասդեկ Գ. Ղազարյանի նախաձեռնությամբ հետաքրքիր ձոն-ուղերձ էր նվիրված ուսուցիչներին՝ նվիրված Ուսուցչի օրվան:

23. VIIIⁿ դասարանը, դասդեկ Ա. Կարապետյանը դասդեկի ժամին այցելեցին պանթեոն Մեր հերոսներին հարգանքի տուրք մատուցելու «Հայրենիքը ես եմ»:

Դասդեկի գործառույթները

Ի գիտություն է ընդունվել դասդեկների կողմից ,որ՝

- ✓ Դասդեկը օրինակ է աշակերտի համար:
- ✓ Պետք է անհատական մոտեցում ունենա յուրաքանչյուր աշակերտի հանդեպ:
- ✓ Ծանոթ լինի յուրաքանչյուր աշակերտի ընտանեկան, սոցիալական վիճակին:
- ✓ Պետք է իմանա յուրաքանչյուր աշակերտի ընտանեկան խնդիրների մասին:
- ✓ Ճանաչի իր աշակերտին, նրա խնդիրները և բնավորության

առանձնահատկությունները:

- ✓ Ցավոք, դեռ կան դասդեկներ, որոնք ունեն <<Անզիական թագուհու>> կարգավիճակ:
- ✓ Եթե ուսուցիչը սիրում է և՛ իր աշխատանքը, և՛ իր աշակերտներին, նա կլինի կատարյալ ուսուցիչ:
- ✓ Դպրոցը պետք է նպաստի աշակերտի կայացման գործընթացին:
- ✓ Կայացումը դա ինքնուրույն ապրելու, դրսևորվելու կարողություն է:

Դասարանի ղեկավարը (այսուհետ՝ դասդեկ), իսկ տարրական դպրոցում՝ դասավարը՝

1) դաստիարակչական աշխատանք է կատարում իր դասարանի սովորողների շրջանում, հայտնաբերում է կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված սովորողի (ընտանիքի) և դրա

մասին մեկօրյա ժամկետում տեղեկացնում է դպրոցի տնօրենին՝ սերտորեն համագործակցելով մյուս մանկավարժական աշխատողների հետ.

2) մասնակցում է իր ղեկավարած դասարանում սովորողների կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի դիտարկմանը, բացահայտմանը, գնահատմանը և մանկավարժահոգեբանական աջակցության համապատասխան ծառայությունների մշակմանը, դրանց ապահովմանը.

3) նպաստում է սովորողների նկատմամբ դպրոցի և ընտանիքի միասնական մանկավարժական պահանջների կատարման ապահովմանը.

4) անհրաժեշտության դեպքում սովորողների համար կազմակերպում է ուսումնական օգնություն.

5) իրականացնում է դասարանի համար սահմանված գործավարությունը, էլեկտրոնային գրանցումները, դպրոցի տնօրինությանը ներկայացնում սովորողների առաջադիմության, հաճախումների և վարքի մասին տեղեկատվություն.

6) կազմակերպում է սովորողների առողջության ամրապնդմանն ու ֆիզիկական զարգացմանը նպաստող միջոցառումներ, մրցույթներ, նպատակային էքսկուրսիաներ, շրջագայություններ և այլ միջոցառումներ.

7) դպրոցի մանկավարժական խորհրդի քննարկմանն է ներկայացնում սովորողին խրախուսանքի կամ կարգապահական տույժի ներկայացնելու հարցը:

Դասղեկի ժամերից

Ուզում եմ նշել Թագուհի Մանուկյանի հայրենասիրական երկու ուսանելի և գեղեցիկ դասղեկի ժամերը նվիրված նկարիչ Արշիլ Գորկու կյանքին և ստեղծագործությանը և Ազգային հերոս Մոնթե Մելքոնյանին «Իմ կենացը մի խմբք, իմ գործը շարունակեք» վերնագրով:

Հարգարժան ծնողներ.

Ուզում ենք ձեզ հիշեցնել, որ այնպիսի կախարդական խոսքեր, ինչպես օրինակ «Բարև ձեզ»-ն ու «Հնորհակալություն»-ը և «ներեցեք»-ը առաջին անգամ իմանում են ընտանիքում:

Հենց ընտանիքում են երեխաները սովորում լինել ազնիվ, ճշտապահ և ջանասեր, լավ վերաբերվել ընկերներին, հարգել մեծերին և ուսուցիչներին:

Հենց ընտանիքում են սովորում լինել կոկիկ, ուտելիքը բերանում չխոսել և աղբը աղբամանը զցել:

Ընտանիքում նրանք նաև սովորում են լինել կազմակերպված, խնամքով վարվել սեփական իրերին և ձեռք չտալ ուրիշի իրերին:

Իսկ դպրոցում մենք երեխաներին սովորեցնում ենք լոզու, գրականություն, մաթեմատիկա, պատմություն, աշխարհագրություն, ֆիզիկա, քիմիա և ֆիզկուլտուրա:

Ծնողների դաստիարակությունը մենք սուկ ամրապնդում են, բայց չենք փոխարինում նրանց:

Հաջողության հասնելու համար վերելակ գոյություն չունի.բարձրացի՛ր աստիճաններով:

Հաջողությունն այն ուժն է, որով քայլում ես մեկ անհաջողությունից մյուսը՝ առանց
խանդավառությունից կորցնելու:

Չերչիլ

Ու կա մի բան, որ միշտ պետք է հիշել՝ հիասթափությունների կողքին են ծնվում հրաշքները:

- Ամեն մարդ երկու դաստիարակություն է ստանում, մեկը նրան տալիս են ծնողները՝
հաղորդելով իրենց կենսափորձը, մյուսն՝ ավելի կարևորը, նսա ինքն է ստանում:
- Իսկ վարքագիծը հայելի է, որի մեջ յուրաքանչյուրն իր դեմքն է ցույց տալիս:

Գյոթե

Դպրոցը պատրաստում է կյանքի մի աշխարհ, որը գոյություն չունի: